

Keuzedelen: doorstroom en vrijstellingen

Even spieken...

Van: Kennispunt MBO Onderwijs & Examinering
Datum: Oktober 2020, versie 4.1 (ingekorte versie)
Contact: www.onderwijsenexamenring.nl / info@kennispuntmbo.nl

Waar geeft deze publicatie antwoord op?

Dit spiekbriefje gaat over de wijze waarop de examencommissie vrijstellingen kan verlenen op basis van keuzedelen. Dit heeft zowel betrekking op vrijstellingen bij doorstroom of afstroom.

Wettelijke kaders

Voor de examinering van keuzedelen gelden dezelfde standaarden als voor de examinering overige kwalificatie-eisen. Het examenresultaat, behaald of niet behaald, wordt vermeld op de resultatenlijst van het [Modeldiploma](#) volgens de geldende regeling. De aanwezigheid van het examenresultaat van elk door de student gevolgd keuzedeel is een diplomavorwaarde.

Slaag-/zakregeling vanaf 1 augustus 2020

Voor alle studenten die op 1 augustus 2020 starten met een opleiding geldt dat de hoogte van de examenresultaten van keuzedelen meetelt voor het behalen van het diploma. De invoering verloopt cohortsgewijs. Hierbij moet rekening gehouden worden met de zogenaamde compensatieregeling. Deze ziet er als volgt uit:

- het gemiddelde examenresultaat voor keuzedelen is ten minste een 'voldoende' of een 6 (zes)
- voor minimaal de helft van de keuzedelen is ten minste een 'voldoende' of een 6 (zes) gehaald
- het resultaat van een keuzedeel is minimaal een 4 (vier) of een gelijkwaardige eindwaardering
- de omvang van een keuzedeel weegt niet mee in de weging van het gemiddelde

In het [Examen- en kwalificatiebesluit](#) is opgenomen hoe een mbo-school dient om te gaan met vrijstellingen en examens van beroepsopleidingen als bedoeld in de Wet educatie en beroepsonderwijs.

Kaders bij doorstroom of afstroom naar een andere opleiding

Wanneer een student door- of afstroomt krijgt hij opnieuw te maken met de keuzedeelverplichting. De student kan vrijstelling aanvragen op basis van eerder gevolgd of behaald keuzedeel. Naast het aanbod van gekoppelde keuzedelen, kan de student een verzoek tot vrijstelling indienen voor een keuzedeel dat niet gekoppeld is aan de kwalificatie waarop zijn opleiding is gebaseerd. Daarbij kan de student putten uit het hele actuele keuzedeelaanbod van de school. Een voorwaarde voor het honoreren van een verzoek tot vrijstelling voor een niet gekoppeld keuzedeel is dat het keuzedeel niet ondoelmatig overlapt met één of meer onderdelen van de kwalificatie.

Vrijstelling op basis van een niet behaald keuzedeel

Het is ook mogelijk om vrijstelling te verlenen voor een keuzedeel dat met een onvoldoende is afgesloten. De student voldoet daarmee aan een deel van de diplomavorwaarde, namelijk de aanwezigheid van een examenresultaat (ongeacht of dit positief of negatief is) voor een keuzedeel dat invulling geeft aan de keuzedeelverplichting. Ook wanneer de slaag-/zakregeling ingaat, is dit mogelijk door de compensatieregeling.

Vermelding op het diploma

In het geval van een vrijstelling wordt opnieuw het resultaat van het keuzedeel opgenomen en eventueel vermeld dat het een vrijstelling betreft. Deze resultaten worden bij diplomeren of uitschrijven opnieuw aan DUO geleverd. De examencommissie verantwoordt haar besluit en legt het vast.

Verschillende scenario's voor vrijstelling

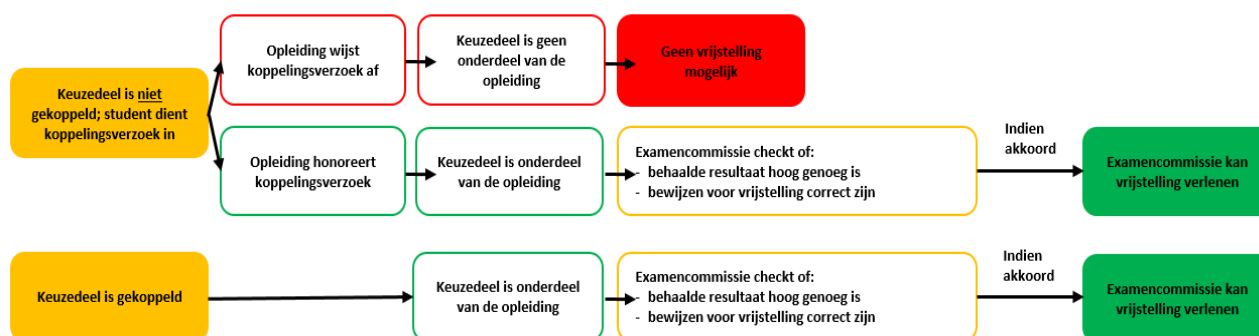
Vrijstelling voor deel van een kwalificatie

Het kan voorkomen dat een student in de voorafgaande opleiding een keuzedeel heeft behaald waarvan de eisen gelijk zijn aan de eisen van een onderdeel van de kwalificatie waar de student naar doorstroomt. De student kan met een positief examenresultaat voor het keuzedeel aan de examencommissie vrijstelling vragen voor het examen van het betreffende onderdeel van de kwalificatie. Let op: Binnen een opleiding kan vrijstelling op basis van een keuzedeel *niet* meetellen voor invulling van een deel van de kwalificatie én voor invulling van de keuzedeelverplichting

Vrijstelling voor keuzedelen

Examencommissies kunnen vrijstelling verlenen voor keuzedelen, zowel op basis van eerder gevolgde of behaalde (niet-) gekoppelde keuzedelen, behaalde delen van een kwalificatie of op basis van opgedane werkervaring van de student. Let op: Ook hier geldt dat binnen een opleiding een keuzedeel *niet* kan meetellen voor invulling van de keuzedeelverplichting én voor invulling van een deel van de kwalificatie.

1. Algemeen: vrijstelling voor keuzedelen

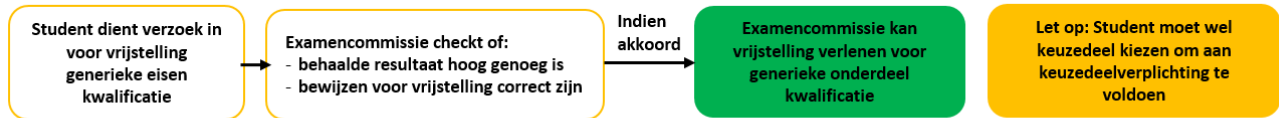
Vrijstelling voor generieke keuzedelen taal en rekenen

Met een resultaat voor een keuzedeel Nederlandse taal 3F, Engels A2/B1 of rekenen 3F, kan de student die van een niveau 3 naar een niveau 4 opleiding gaat, vrijstelling krijgen in zijn vervolgopleiding voor de generieke examenonderdelen Nederlandse taal, Engels of rekenen, als dit resultaat voldoende is om te kunnen slagen. Uiteraard niet voor deze keuzedelen, omdat deze niet gekoppeld kunnen worden aan een niveau 4 opleiding. De keuzedelen maken op deze manier de overstap naar een hoger mbo-niveau gemakkelijker. Meer informatie over vrijstellingen generieke eisen is te vinden in [Servicedocument vrijstelling generieke examinering Nederlandse taal, rekenen en Engels](#).

Let op: Als een student keuzedelen Nederlandse taal, Engels of rekenen afrondt, is het van belang om zowel het resultaat voor het instellingsexamen als het centraal examen te administreren en (eventueel) op de resultatenlijst te vermelden, ook al hoeven de deelresultaten op dat moment niet aan DUO geleverd te worden. Alleen met deze deelresultaten op zak kan de student namelijk in een vervolgopleiding vrijstelling krijgen voor de generieke vakken Nederlandse taal, Engels en rekenen als onderdeel van de kwalificatie. In

de vervolgopleiding moeten de deelresultaten waar vrijstelling voor is verleend wél aangeleverd worden aan DUO.

2. Vrijstelling bij doorstroom naar niveau 4: Behaald keuzedeel Ne/RE 3F of Eng A2/B1

Er zijn twee bijzondere situaties:

- *Engels B1/B2 en doorstroom*
Een student die bij de niveau 3 opleiding een keuzedeel Engels B1/B2 heeft behaald, kan dit keuzedeel als vrijstelling opvoeren voor het keuzedeel Engels B1/B2 bij de niveau 4 opleiding (mits de kwalificatie geen of slechts heel beperkt Engels op dit niveau bevat). En de student kan het keuzedeel ook als vrijstelling opvoeren voor het generieke onderdeel Engels A2/B1 in de niveau 4 kwalificatie.
- *Nederlandse taal of rekenen 3F en afstroom*
Datzelfde geldt bij afstroom van een niveau 4 opleiding naar een niveau 3 opleiding: indien het generieke onderdeel Nederlandse taal 3F of rekenen 3F in de niveau 4 opleiding behaald is, kan de student bij afstroom naar niveau 3 vrijstelling krijgen voor het keuzedeel 3F én voor het generieke deel 2F.

Het resultaat waarop de vrijstelling is gebaseerd, hoeft niet ten minste een 6 te zijn, maar het resultaat moet wel zodanig zijn dat de student er mee kan slagen in de nieuwe opleiding. Omdat dit afhankelijk is van de overige resultaten, kan dit dus per student verschillen.

3. Vrijstelling bij doorstroom naar niveau 4: Behaald keuzedeel Eng B1/B2

4. Vrijstelling generiek keuzedeel bij afstroom van niveau 4 naar niveau 3 (Ne 3F/Re 3F)

